

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. LVIII. Quibus in casibus possessor beneficij pensione grauati habeat
ius petendi reductionem pensionis ad minorem Summam, siue fructus
tempore concessæ pensionis non sint sufficientes ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

CAPVT LVIII.

ARGVMENTVM.

VIBVS in casibus possessor beneficij pensione grauati habeat ius petendi reductionem pensionis ad minorem summam, siue fructus tempore reservatae pensionis non sint sufficientes ad alimenta Rectoris, siue ex accidenti postea subsecuto notabiliter minuantur. Clausula, aliunde vivere valeas, quomodo, & iuxta quod tempus sit iustificanda. Resignatio facta à non habente aliunde ex quo vivere valeat, quibus casibus sit valida. Quando pensio est iniusta, & reducibilis, potest peti coram Iudice ordinario illius reductio; quamuis in ea apposta sit clausula, quod reduci non possit. In curam animarum habentibus beneficiis, Parocho resignanti congruam sustentationem remanere debere, quicunque casus diminutionis fructuum beneficij contingat: In aliis distinguendum est, utrum agatur de resignatario, vel aliter prouiso; & utrum fructuum respectus habitus fuerit per viam taxationis, aut demonstrationis, quod ex quibus cognosci possit, ostenditur: & diuersi casus circa hanc questionem proponuntur, & explicantur.

SVMMARIVM.

- 1 Ad sacros Ordines nemo admitti debet qui non habeat sufficienter ex quo vivere queat; nec potest Sacerdos beneficium, ad cuius titulum promotus fuit, resignare.
- 2 Gratia pensionis est nulla, si illi consentiens falsò asserat se habere aliunde ex quo vivere possit.
- 3 Onus probandi quod resignans cum reservatione pensionis aliunde habeat ut vivere possit, spectat ad obtinentem gratiam.
- 4 Quod quis aliunde habeat probari debet iuxta tempus resignationis, ita ut non sufficiat probare ex eo quod resignans breui post tempore diem suum obierit.
- 5 Valor probandus est regulariter tempore vacationis.
- 6 Quando valor probandus est ad priuandum aliquem, probatio valoris inspicitur per decem annos ante.
- 7 Quando queritur utrum quis habeat redditus sufficientes ad sustentationem vitæ, sufficit inspicere duos annos ante prouisionem, & unum annum post.
- 8 Utrum quis habeat ad sustentationem vitæ, iudicis arbitrio remittitur.
- 9 Constitutus in minoribus Ordinibus, vel Tonsura, potest liberè resignare, quamuis aliunde non habeat, etiam cum pensione.
- 10 Constitutus in Sacris Ordinibus resignare potest, si pensio esset adeo magna, ut clare constaret ex illa sufficienter ipsi pro alimentis superesse.
- 11 Constitutio Pij V. de non promouendis qui non habent redditus sufficientes ad vitam, nisi Religionem ingredi velint, licet loquatur de Ordinariis, locum etiam habet in prouisionibus factis in Curia.
- 12 Clausula, aliunde vivere valeas, verificatur ex eo quod resignanti reservatur pensio sufficiens.
- 13 Qui consensit pensioni excessiua, sibi imputare debet, nec conqueri potest.
- 14 Successor qui non consensit pensionis reservationi, potest illius excessum opponere.
- 15 Quamuis in Literis ad sit clausula, quod pensio reduci non possit, si tamen sit excessiua, non impeditur successor qui illi non consensit, illius reductionem petere.
- 16 Qua sit differentia inter clausulas pensionis, ut commodius sustentari valeas, vel ut decentius: & quod censentur apposta causa alimentorum.
- 17 Resignans sub pensione, utrum teneatur pati diminutionem pensionis si redditus beneficij resignati notabiliter minuantur.
- 18 Clausula, Dummodò remaneant, &c. habet causam continuam & successiuam, & debet verificari etiam tempore post prouisionem futuro in habentibus curam animarum annexam.
- 19 Clausula, rebus sic stantibus, suum perdit officium, quando tempore dispositionis cogitatum fuit de eo quod eueniet in futurum.
- 20 Clausulam, Dummodò remaneant, &c. non habere tractum futuri temporis dixerunt aliqui.
- 21 Sed reprobantur, sub distinctione, n. 21.
- 22 In parochialibus Ecclesiis si Rectori non remaneat congrua pro alimentis, pensionis reductioni locus est.
- 23 Alimenta alieni testamento simpliciter relicta variantur, aut minuantur secundum temporis occurrentiam.
- 24 Ampliatur ut procedat, siue alimenta iure actionis, siue iudicis officio debeantur.
- 25 Si alimenta fuerint taxata, nec augeri possunt, nec minui.
- 26 Quando alimenta sunt in testamento taxata ad certam summam, si fructus non sufficiant, capi debent de ipsa proprietate.
- 27 In alimentis non taxatis hæres præfertur legatario, quamuis inuentarium non consecrerit.
- 28 Clausula, Dummodo remaneat Rectori talis summa, continet taxationem alimentorum.
- 29 Præiudicia plura inuicem conuassantur si sint equalia; scd si unum est alio maius, hoc præualeat.
- 30 Præiudicium alimentorum Rectoris, potentius est præiudicio pensionarij.
- 31 Clausula reservationis certa Summa, demptis tot scitis pro Rectoro, quanta sit efficacia.
- 32 In beneficiis, quibus cura animarum non imminet, resignatarius non potest impugnare pensionem de excessu.
- 33 Tertius qui non consensit reservationi pensionis, utrum possit opponere illam esse excessiuam.

- 34 Si pensio taxatiue imposita sit, nec augeri potest nec minui: secus si demonstratiue.
- 35 Reditus annuus super fructibus certi fundi limitatus non debetur, si ex illo fundo nihil perceptum fuerit.
- 36 Demonstrationis, an taxationis causa beneficii fructus pensione grauati fuerint, colligitur ex identitate, vel discontinuatione orationis.
- 37 Qui se obligauit in forma Camera, & renuntiavit casibus fortuitis in amplissima forma, tenetur soluere, nec auditur petens reductionem pensionis.
- 38 Quando sterilitas unius anni compensari potest cum fertilitate alterius, reductio pensionis peti non potest.
- 39 Si Titularis fuerit impeditus à Tertio prætendente potiora iura super beneficio, liberatur cedendo actiones.
- 40 Si uero impeditus fuerit facto Tertij prætendentis super parte fructuum, debet soluere quantum ualent fructus percepti, & si non sufficiant, liberatur cedendo actiones pro residuo.
- 41 Quando Titularis dedit sbedulam bancariam pro solutione pensionis, tenetur soluere sine fructus sufficiant, sine non.

Varij casus in proposita quaestione distinguendi sunt: quorum Primus est, quando in reservatione pensionis expressum fuit, quod consentiens reservationi habet aliunde ex quo uiuere possit: Et in hoc articulo, sicut & in pluribus alijs duæ considerationes adhibendæ sunt. Prima quidem est, dum beneficium adeo paruum est, ut resignanti soluta pensione non remaneat sufficienter unde uiuere possit. Secunda, quando ex postfacto beneficii redditus admodum diminuti sunt, ita ut non remaneant Titulari fructus ad uiuendum sufficientes.

Quod attinet ad primum caput concernens tempus resignationis, certum est & secundum dispositionem sacri Concilij Tridentini sess. 21. cap. 2. *reformat. neminem ad Sacros Ordines admitti debere si secularis sit, qui non habeat titulum sufficientem beneficii vel patrimonij*: tale autem beneficium resignari non posse, nisi resignans habeat in redditibus sufficienter ut aliunde uiuere possit, ut expresse disponitur in dicto Concilio.

- 2 Unde si in reservatione pensionis dicatur, pro ut exprimi solet, *quod resignans aliunde habeat ex quo uiuere possit*, & hoc tempore reservationis uerum non sit, gratia est nulla, tanquam obrepticia & subrepticia, & quia onus probandi hanc expressionem spectat ad illum qui gratiam obtinuit cum illa conditione; Rota apud Marchef. tom. 1. pag. 471. in Lucana manuscriptis, coram Orano, anno 1585. & in eadem coram Comitulo anno 1589. apud Eundem Marchef. fol. 512. quia ad eum qui asseruit, onus probandi spectat. Rota decis. 77. de rescript. in antiq. Crauet. conf. 104. n. 3.

- 4 Adeo ut non sufficiat probare ex iis quæ postea subsecuta sunt, utrum resignans habuerit unde uiuere possit; ueluti si resignans paulo post resignationem vita functus fuerit: quia probatio debet percutere tempus rescripti, & futurus exitus non est spectandus: Rota d. decis. coram Comitulo apud Marchef. d. pag. 612. versic. nec eo minus: iuxta l. inter stipulantem § sacram, de verb. oblig. & generaliter constitutum est, ualorem probandum esse habito respectu ad tempus vacationis, Oldrad. confil. 58. Veral. decis. 330. part. 3.

Sed tamen dum quaeritur utrum reservatio pensionis sit valida, an non, propter expressionem factam, quod resignans habet aliunde ex quo uiuere possit; non adeo præcisè restringenda est probatio valoris bonorum sufficientium ad sustentationem resignantis; sed distinguendi sunt duo casus: Primus est, quando agitur de priuando aliquem beneficio: & tunc quia materia est obiectiua, valoris probatio debet fieri per decem annos ante; Seraphin. decis. 485. n. 1. Rota decis. 189. num. 1. & 4. p. 1. diuers. Secundus casus est, quando agitur de probatione valoris, & reddituum beneficii, ad uidendum utrum ex illis Rector sustentari possit; & hoc casu non est necesse ualorem probare per decennium, sed sufficit probare per duos annos ante tempus gratia, & per annum post: ut dicit Add. ad Burat. decis. 538. n. 21. circa finem. Sed cum totum hoc pendeat ab arbitrio iudicis, sufficit ad effectum uidendi utrum quis habeat ut sufficienter possit sustentari, quod habeatur ratio aliquot annorum præcedentium, & aliquot subsequentium, ut facta comparatione & compensatione anni fertilis cum sterili, argui possit valor probabilis fructuum, ex quibus alii poterit resignans, cuius resignatio admilla fuit sub illa expressione, quod habeat sufficientes redditus ad sui sustentationem: quod etiam iudicatum fuit in rec. decis. 59. n. 8. & 9. part. 5. recent. & decis. 825. num. 4. p. 4. diuers.

Quæ autem dicta sunt de resignante, cui oportet superesse bona pro eius sustentatione; locum habent in eo qui ad Sacros Ordines promotus est: is enim qui vel simplici Tonsura, vel minoribus tantum Ordinibus insignitus est, potest liberè resignare, siue resignatio fiat coram Ordinario, siue coram Summo Pontifice; uidelicet purè coram Ordinario, & cum reservatione pensionis coram Papa; cum possit etiam tacite renunciare contrahendo matrimonium: cap. 1. ubi omnes, de Cleric. coniug. Paris. conf. 40. n. 24. vol. 4. Clar. in §. final. q. 73. n. 5. Atque hanc resolutionem comprobatur Flamin. Paris. de resignat. lib. 3. q. 14. n. 2. Sed qui ad Sacros Ordines promotus est, non admittitur ad resignandum ex stylo Curia, nisi aliunde habeat unde uiuere possit: nisi tamen pensio adeo esset notabilis, ut ex eius reservatione constaret ex ea habiturum esse sufficientem quantitatem, ex qua uiuere & sustentari possit; ut constituit Summus Pontifex Pius V. in sua constitutione 58. quæ incipit, *Quanta Ecclesia Dei incommoda*: his uerbis, *sed nec horum ullus sacro Ordine mancipatus nisi Religionem ingressus ualeat ullo modo beneficium, uel officium Ecclesiasticum resignare, nisi ei aliunde sit, quo in uita possit commode sustentari*. Quæ Constitutio licet loquatur de Collatoribus Ordinariis, tamen ex identitate rationis locum etiam habet in collationibus factis in Curia; ut testatur Flamin. Paris. d. lib. 3. de resign. q. 14. n. 3. cuius Constitutionis mentionem facit Barbof. iuris Ecclesiast. vniuers. lib. 1. c. 15. n. 11. Scortia in select. Pontific. constit. epit. 101. eiusque uerba refert Flamin. Paris. loc. citato, Garf. de benefic. part. 2. cap. 5. num. 198.

Quod autem diximus sufficienter constare quod resignans aliunde uiuere possit, quando sibi reseruauit pensionem considerabilem, fuit comprobatum per Rotam coram Penia, in Brixienfi Parochialis 20. Nouembris 1598. inserta apud Garf. de benefic. part. 2. c. 51. n. 209. quia licet in supplicatione apposita fuerit clausula, *Dummodo aliunde uiuere possit*: uel dictus resignans aliunde uiuere ualeat: tamen illud uerbum, *aliunde*, debet intelligi ad

ad exclusionem beneficij resignati, non autem ad exclusionem pensionis.

13 Concludendum igitur est in hoc primo capite, quod si tempore reservationis pensio sit excessiua, non potest quidem is qui consensit conqueri de excessu, & agere ad reductionem in praiudicium resignantis; sed tenetur vel pensionem soluere, vel beneficium dimittere, cum illi imputandum sit, cur beneficium tanta pensione oneratum acceptauerit, vt alias diximus; & probat Staphil. *de literis instr. tit. de commiss. super reductione pensionis, num. 2.* & 3. quia volenti & consentienti non fit iniuria: *l. 1. §. 2. sique adeo, ff. de regul. iur. §.* Sed

14 successor in beneficio qui pensioni non consensit, & non poterat scire valorem fructuum beneficij, potest agere ad reductionem pensionis, quae licet non sit nulla, est tamen excessiua; & ideo non cassatur quidem, sed reducitur & reformatur: vt dicit Staphil. *loco citato*, & Lotter. *de re benefic. lib. 1. quest. 42. num. 54.*

15 Et hoc procedit etiam si in Literis reservationis pensionis dictum fuisset, quod pensio ad certam fructuum partem constituta reduci non possit; quia si de iure iustis de causis locus esset reductioni, non impeditur Index etiam ordinarius procedere ad reductionis sententiam: ad quod faciunt *text. in cap. sententiam, 35. q. 9. & cap. cum literis, de in integr. restitut. & cap. cum olim, de re iudic. in quibus dicitur, sententiam Romani Pontificis posse in melius commutari*: Quod intelligendum est, quando Summus Pontifex non fuit informatus prout oportebat; alioqui nemo dubitare potest quin eius iussis obtemperandum sit, & quod inferiores super illis manum apponere non possint. Quod tamen fallit in iis qui habent commissionem Papae: Ratio est, quia id dicitur factum manibus Papae, quod fit ab eo qui ab ipso Pontifice commissionem habet: vt ibi dicit Staphil. *num. 10. & 11.*

16 Sed redeundo ad clausulas, quae solent apponi in assignatione pensionis, aduertendum est, secundum nonnullorum sententiam, fieri debere distinctionem inter duas clausulas quae apponuntur in reservatione pensionis, videlicet, *vt commodius vivere valeas*, & aliam, *vt decentius sustentari valeas*. Dum enim dicitur *vt commodius vivere valeas*, haec clausula denotat causam impulsivam, & non finalem; vt in *decis. 454. ad finem, part. 1. recent.* quam ad hoc allegat Mart. *de claus. part. 1. n. 198.* reprehendens in hoc Gigant. *in tract. de pens. q. 1. num. 10.* cuius tamen sententiam defendit Lotter. *de re benefic. lib. 1. quest. 35. num. 50.* dicens, quod quidquid sit de illis clausulis, *vt commodius*, vel *vt decentius sustentari valeas*, quando agitur de legato, aut aliis dispositionibus; tamen in hac materia pensionis si adiectae fuerint in supplicatione, & in literis Apostolicis, causam alimentorum continent; cuius etiam sententiae fuit Caccialup. *in tract. de pens. quest. 9. num. 13.* & Rota *decis. 99. n. 3. part. 1. recent.* Riminald. iun. *consil. 634. n. 8. & 20. & consil. 298. num. 11. & 13.* Gabriel *consil. 191. num. 9.* Quod tamen quomodo intelligendum sit, superius explicauimus *cap. 57. num. 8. & 13.* Illa igitur clausula, *vt commodius*, ad alimenta refertur: Illa verò *vt decentius*, explicatur vt decentius quis sustentari valeat quam antea sustentaretur, non autem vt decentius quam fieri deberet: vt aduertit Marcha d. parte 1. *claus. 199. post dictam decis. 454. part. 1. diuers.*

17 Deueniendo ad secundum casum, nempe quan-

do beneficij pensione grauati redditus ex noua causa admodum diminuti sunt, veluti si praedium insigne ipsius beneficij euictum fuerit, aut fluminis impetu absorptum, magnum est dubium vtrum Titularis petere possit pensionem ad minorem summam reduci, probando quod restantes fructus sibi sufficere non possunt pro congrua sustentatione: in qua tamen locum esse reductioni concludit Gig. *de pens. quest. 35. n. 8.* Staphil. *de literis instr. tit. de commiss. super reduct. pens. num. 7.* post Roman. *consil. 369. Lotter. d. lib. 1. quest. 43. n. 60.* siquidem quidquid contingat, Titularis debet habere congruam sustentationem, iuxta *decis. Seraphini 951. n. 4.* quam nos superius allegauimus *suo loco, & cap. 55. n. 15.* Vbi dicitur quod dum reseruata fuerunt in assignatione pensionis centum pro Rectore, illa reseruatio debet totiri effectum continuum, quia reseruatio illius summae pro Rectore beneficij habet causam successiuam: nam licet regulariter in quacunque dispositione censetur apposta clausula, *Rebus sic stantibus*, quando illa tamen Regula suum perdit officium, quando tempore dispositionis cogitatum fuit, aut cogitari debuit de futura mutatione: vt dicit Ioan. Bapt. Costa *in tract. de claus. cap. 10.* post Nat. *consil. 160. num. 4* Gratian. *discept. 613. num. 29.*

Sed aliud concludit Garf. *de benefic. part. 1. cap. 5. num. 398.* vbi dicit quod clausula illa, *dummodo remaneant mille pro Episcopo, vel centum pro Rectore*, debet referri ad tempus gratiae, & reservationis tantum: sicut dicitur de clausula, *dummodo medietatem fructuum non excedat*, & similibus, quae semper referenda sunt ad tempus gratiae; Rota apud Garf. *d. p. 1. c. 5. n. 477.* Alexand. *consil. 72. n. 14. lib. 1.* sed dictam decisionem Seraphini citat & sequitur Lotter. *de re benefic. dicta quest. 38. num. 70. lib. 1.* & haec Seraphini decisio verissima est.

Ceterum hanc controuersiam ita componit Barbos. *in tract. de claus. cap. 4. num. 6.* vt vera quidem sit doctrina Garfiae, nempe clausulam *dummodo remaneant*, &c. verificandam esse de tempore gratiae: sed tamen si aliquibus annis contingeret quod Rectori non remanerent centum, non propterea esset minuenda pensio, nisi redditus adeo essent diminuti, quod soluta pensione non posset seipsum & onera Ecclesiae incumbentia sustentare, tunc enim locus esset reductioni: quod etiam dixit ipse Garf. *loco citato, num. 440.*

Sed istae resolutiones non omnino tollunt difficultatem, cum loquantur in casu speciali illius clausulae, *Dummodo remaneant*, &c. quae apponi solet in pensionibus impositis super beneficiis curam animarum habentibus, in quibus Rectori Ecclesiae curare debet tantum relinquere, vt ex beneficio pensione grauato ali possit: & hoc casu videretur dicendum, diminutis fructibus pensionem quoque minuendam esse: ad cuius rei probationem facere videtur Regula, quod alimenta non ad certum tempus referenda sunt, sed secundum temporis varietatem minuenda; adeo vt videatur concludendum non secundum tempus reseruatae pensionis, sed secundum temporis varietatem illam esse minuendam, & iuxta temporis diuersitatem Parocho resignanti alimenta esse decernenda; prout de alimentis testamento relictis, quae aliquam habent cum praesenti casu similitudinem, est textus expressus in *l. ius alimentorum, §. finali, ff. ubi pupill. educ. deb. ibi, diminiui debeant quae decreta sunt, quemadmodum solent augeri si quid parimonio accesserit*: per quem textum Roland. Cauagnol. *lib. 1. consili.*

- consult. 20. num. 3. & 4. Mantio. decis. 331. num. 2. & 3. & Gratian. discept. forens. 237. num. 5. & 618. num. 18. hoc procedere testatur, etiam si consensus praestitus fuerit; quia ille debet intelligi, rebus in eodem statu permanentibus: Brun. in tract. de augmento, conclus. 12. num. 5. Marches. part. 1. de commiss. in caus. alimentor. cap. 1. §. 1. num. 122. vbi dicit, alimenta minui decrescente patrimonio, &
- 24 augeri auctis facultatibus: † bene Doctus Salsgado in tract. de Reg. protect. p. 4. c. 8. num. 88. & 97. illud procedere asserens, siue alimenta iure actionis debeantur, siue Iudicis officio; idem Salsgad. in dicto tract. part. 2. cap. 4. num. 71. Et generaliter constitutum est vt alimenta debeantur dumtaxat ad raram fructuum, & per consequens diminutis fructibus alimenta minuenda sunt, iuxta diminutionem illorum tempore praestationis; Marches. vbi supra, Menoch. de arbit. cas. 169. num. 4. per text. in d. l. ius alimentorum. §. modum, ff. vbi pupill. educ. debeat, l. Imperator, in fine, & ibi Bartol. Paul. Angel. & Alexand. ff. ad Trebell. Cancer. lib. 1. var. reseruat. cap. 16. n. 24. in secunda editione.
- 25 Tamen istis non obstantibus, non est recedendum à doctrina Seraphini dicta decis. 951. n. 4. loquendo de pensione imposita super Ecclesiis Parochialibus, maxime si appositae fuerit clausula. Dummodo centum remaneant pro Rectore: quia Regula illa, quod alimenta taxari debeant secundum statum & quantitatem bonorum tempore praestationis, locum non habet quando alimenta sunt taxata & liquidata ad certam summam; illa enim nec augeri debent, nec minui: ita Grat. d. discept. 613. n. 23. & 25. per text. in l. cum certus §. & ibi Glof. in verbo, taxationis, ff. de tritico, vmo, & oleo legat. † Et videmus in simili alimentorum materia, quod quando testator reliquit alimenta taxata ad certam summam, illa non tantum ex fructibus praestanda sunt, sed in subsidium etiam de proprietate; Surd. de aliment. tit. 4. q. 9. n. 28. † & e contra, si testator alicui simpliciter alimenta sine taxatione legauit, haeres legatario in suis alimentis praefertur: idem Surd. de aliment. tit. 1. q. 97. n. 4. quia non tenetur haeres coartare victum suum, vt aliis alimenta praestet; Natt. cons. 387. n. 8. vbi loquitur de haerede qui confecit Inuentarium: quamvis idem statuendum sit quando haeres Inuentarium non confecit; nisi tamen alimenta per testatorem ad certam summam essent taxata, tunc enim etiam confecto Inuentario, etiam vltra fructuum quantitatem ad summam taxatam praestanda sunt; ex eodem Gratiano discept. forens. c. 34. n. 22. & seqq. & num. 26.
- 28 † Ergo cum in casu proposito alimenta fuerint taxata ad certam summam, nempe dummodo remaneat talis summa pro Rectore beneficii; concludendum est ex casu subsequenti, summam taxatam minui nullo modo posse, sed semper summam taxatam centum scutorum debere remanere apud Rectorem, non obstante qualibet fructuum beneficii diminutione, cum alimenta causam habeant successuam: quod vltra Seraphinum dixit Rota supra cap. 55. num. 15.
- 29 Neque dici potest, quod cum pensio regulariter soleat assignari loco alimentorum, & ideo cum tam ex parte Rectoris, quam Pensionarij agatur de alimentis, priuilegia debent conuassari: ad notata in l. verum, §. penult. & final. ff. de minorib. §. & hoc presenti, in Authent. de sanctis. Episcop. l. final. ff. ex quib. caus. maior. in integ. resit. Odd. in tract. de resit. in integ. q. 18. art. 4. Barz. decis. 74. n. 10. Giurb. decis. 82. n. 8. cum pluribus per eum allegatis.

Sanleger. de Pensionib.

Id enim verum est quando priuilegia sunt aequalia: si enim vnum sit potentius alio, illud prauallere debet: Trentacinq. lib. 1. variat. resolut. de rescript. resolut. 1. n. 5.

Quod autem priuilegium Congruae sit potentius priuilegio pensionis, parer euidenter: quia Congrua est fauorabilis Ecclesiae, sine qua non reperirentur personae honestae, & idoneae ad curam animarum exercendam: Rebuff. in tract. de Congrua, num. 8. At è contrario, pensio est Ecclesiae onerosa, tanquam continens seruitutem in praedictum Ecclesiae: Rota decis. 454. n. 1. part. 1. diuers. ideo priuilegium Congruae portionis debita Rectori Ecclesiae parochialis, potentius est priuilegio pensionis, quamvis vtrique locum alimentorum obtinerent: Trentacinq. dicta resolut. 1. n. 7. Vnde sanctae mem. Urban. VIII. declarasse hanc Congruam semel assignatam minui nullo modo posse, refert Lotter. de re benefic. lib. 1. q. 43. n. 61.

Multoque magis supradicta locum habent, quando pensio fuit reseruata cum illa clausula, demptis centum pro Rectore; vel demptis mille pro Episcopo; per quam clausulam censetur Summus Pontifex prius reseruasse centum pro Rectore, vel mille pro Episcopo; quam alios fructus Titulari: Rebuff. in tract. de Congrua, num. 103. circa medium, Rota decis. 762. n. 1. in fine, part. 2. recent.

Deneniendo igitur ad alium casum, nempe quod quando agitur de reseruacione pensionis facta super beneficio, cui cura animarum annexa non est, debent etiam diuersi casus separatim tractari. Si enim agatur de eo qui resignauit sub certa pensionis reseruacione, & non alias, aliter, nec alio modo, videtur indubitatum, quod resignatarius, cuius est conditionaliter quaesitum, non possit agere ad reductionem pensionis etiam excessiuam, cum ipsi opponi possit exceptio, solue, vel dimitte, vt superius diximus: † si autem agatur de Tertio qui non obtinuit per resignationem, sed pensio collata ipsi fuit super beneficio quod vacauit per obitum, dubitatur vtrum iste possessor beneficii pensione grauati possit agere ad reductionem & diminutionem pensionis? Et quod agere non possit, probatur, quia pensio Ecclesiastica non subiaceat fortunae, nec casui fortuito circa fructuum perceptionem; vt post Alex. de Neuo consil. 67. num. 9. tradit Ioan. Bapt. Cost. in tract. de rat. Rata, q. 10. n. 6. quod consilium Alexandri de Neuo inferitur ad longum apud Gigant. cap. 62. de pens. vbi num. 19. redditur ratio, quod non solum contra fructus beneficii agi potest, sed etiam persona ipsa Titularis obligata est: † Vnde locus esse videtur Regulae, quae vult, quod si fundus taxationis causa fuerit designatus, ex quo pensio peti potest, si fructus ex illo fundo non colligantur, pensio non debetur; sed si fundus, cuiusque fructus demonstrationis causa adiectus fuerit, tunc etiam si nihil ex tali fundo perceptum fuerit, nihilominus pensio solui debet: per text. in l. quidam testament. ff. de legat. 1. quod bene explicat circa hanc materiam pensionis, Castrenf. consil. 338. num. 3. lib. 1. Et generalem illam regulam proponit Surd. consil. 162. n. 23. Gratian. discept. forens. cap. 266. n. 22. Castill. controuers. lib. 4. cap. 64. num. 17. & sequentib. Tufsch. littera I. conclus. 61. num. 13. 14. & 15. † Et facit à simili quod dicitur de annuo redditu constituto iuxta formam Bullae S. M. Pij V. quae vult quod censu annuo non obligetur persona, sed solum assignari possit super re fructifera, hoc est quae sit apta ad ferendum tot fructus,

P

qui

qui sufficiant ad solutionem integri census; si enim fructus illius prædij non sufficiant, non soluitur census ex aliis bonis debitoris; quod tamen secus est in aliis casibus, in quibus persona ipsa est obligata, nec redditus obligatio restricta est ad certum fundum; tunc enim licet fructus pretij censui suppositi non sufficiant, tenetur debitor pensionis solutionem supplere ex aliis bonis suis, ut fusiùs comprobatur. Cenc. in tract. de censib. q. 37. per totam: Vnde idem videtur dicendum in pensione Ecclesiastica, ut debeat, licet Titularis fructus non perceperit sufficientes, quamvis ex postfacto illorum diminutio contigerit.

36 Et prædictam distinctionem sequitur Felin. in cap. ad audientiam, num. 7. in 6. conclus. de rescript. dicens, quod ubi præcedit generalis dispositio circa solutionem annuæ pensionis, & postea sequitur locus, vel materia, unde debeat præstari, tunc sunt duæ orationes, & sic redditus non videtur assignatus super tali re, vel beneficio causa taxationis; ita quod ex illo beneficio fructus capi debeant, & non aliunde; secus si in vna & eadem oratione adiicitur onus pensionis cum adiectione fructuum, ut puta, *solvas pensionem de fructibus talis beneficii*, tunc enim fructus censentur appositum causa taxationis, & ideo fructibus non existentibus, non potest Titularis grauari ad solutionem pensionis.

37 Pro totali autem huius questionis resolutione, quædam conclusiones faciendæ sunt. Prima est, quod si Titularis se obligauerit ad solutionem pensionis in forma Camera, quamvis ipse probaret se nullos fructus percepisse, seu redditus, super quibus pensio imposita est casu aliquo inopinato, & merè fortuito, puta tempestatis, belli, vel vradinis, aut alio simili, qui omnes illius anni fructus abstulerit, & fuisse deperditos; non solum dici potest Titulari, *solue, & repete*, ex vi Cameralis obligationis, Gigas de pens. quest. 62. num. 10. versic. & licet conclusio, sed etiam illi imputandum est, qui se fortunæ subiecit, & casibus fortuitis recunclauit; Lotter. lib. 1. quest. 39. num. 66. & 67.

38 Secunda conclusio est, quod res difficultate

caret, quando sterilitas vnius anni compensari potest cum vberitate annorum sequentium; Gozad. consil. 83. num. 17. in 5. conclus. Gigas loco citato, num. 7. tunc enim pensio integrè solui debet.

Tertia, quod quando Titularis nullos percepit fructus, ex eo quod alius prætendens ius super eodem beneficio illius fructus de facto percepit, hoc casu possessor beneficii pensione grauati liberatur cedendo actiones contra illum qui fructus de facto percepit: Ferret. consil. 73. num. 2. ubi tamen sequitur distinctionem superius allatam, vtrum videlicet pensio imposita fuerit super fructibus certi beneficii gratia taxationis, vel gratia demonstrationis; sed melius Put. decis. 10. num. 7. lib. 1. per text. in l. quod debetur, ff. de pecul. Gloss. in l. non aduersus, C. si cert. petat. Bart. in l. 2. §. idem Nerua, ff. ne quid in loc. public. in l. Iulianus, §. penult. ff. de action. empti, & in l. si sic, §. finali, ff. de legat. 1. & ita decisum apud Seraphin. decis. 1351. num. 31.

Quarta, si possessor beneficii pensione gratati non fuerit impeditus per tertium occupatorem, non quidem omnes, sed partem dumtaxat fructuum percipere, si fructus, quos percepit, non sunt sufficientes ad solutionem pensionis, soluit vsque ad concurrentiam sufficientiæ fructuum perceptorum, & pro residuo liberabitur cedendo actiones contra illum qui percepit; is enim pensionem legitime super fructibus impositam soluere tenetur: Federic. de Senis consil. 81. n. 4. Lotter. loco citato, num. 70.

Quinta conclusio colligitur ex traditis per Gozad. dicto consil. 83. numero 12. ubi dicit, quod quando Sanctissimus voluit quod Titularis debeat dare cautionem bancariam, & ita Pensionarios cautos & securos reddere, ex eo colligitur promissionem esse puram & simplicem, non autem conditionatam, ita ut non intelligatur adiecta conditio, si fructus nascantur, vel percipiantur.

Sed quia hæc materia cautionis bancariæ specialem exigit disquisitionem, ideo de ea nunc particulariter agendum est.

CAPVT LIX.

ARGVMENTVM.

Væ sit noua praxis schedulæ bancariæ, & quæ fuerit antiqua? Vtrum per eam campfor constituatur fideiussor, vel constitutarius? Quomodo concipi debeat schedula bancaria ad hoc ut habeat vim solutionis, & Titularis eximatur ab obligatione soluendi pensionem? Quando inducatur delegatio campforis, & nouatio actionis? Exceptio reductionis pensionis vtrum opponi possit post datam schedulam bancariam? Schedulam bancariam ex stylo Curie Romanæ habere vim Cameralis obligationis. Quibus casibus competat campfori beneficium excussionis? Solutio notata à tergo schedulæ bancariæ vtrum fidem faciat? Qui semel fideiussorem dedit pro pensione, vtrum illo mortuo, vel decocto alium subrogare teneatur.

SVMMARIVM.

- 1 Schedula bancaria datur hodie ad sex annos, & in fine illius temporis renouatur.
- 2 Ista traditio schedulae bancariæ pro pensione non potest fieri nisi sub auctoritate Summi Pontificis.
- 3 Campfor per schedulam bancariam vtrum sit fideiussor, an constitutor.

- 4 Quæ sit differentia inter fideiussionis contractum, & Constitutum.
- 5 Expromissor in qua differat à fideiussore, & Constitutore.
- 6 In quibus casibus per traditionem schedulae bancariæ possessor beneficii pensione grauati sit liberatur.
- 7 Vt schedula vim habeat debet intervenire illius acceptatio.

§ Qua